

Технологія STEM-навчання у вивченні української мови як іноземної

Архипенко Л. М.

*кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства і
мовної підготовки іноземних громадян*

Харківського національного економічного університету

імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

У сучасному глобалізованому світі основне джерело інформації, а для багатьох і спосіб комунікації, – це мережа Інтернет. На її просторах інформація представлена як текстовими, так і аудіовізуальними ресурсами. «Сучасна система пізнання складається переважно під впливом безперервного та безладного потоку інформації, що поширюється засобами масової інформації. При цьому вплив системи освіти на формування когнітивного стилю індивіда знижується», – слушно зазначив французький соціолог А. Моль [1]. Ця ситуація впливає на формування й розвиток когнітивних функцій сучасного здобувача вищої освіти. Сьогодні невербальний обмін інформацією домінує, оскільки значна кількість відеоресурсів майже позбавлена текстового супроводу, проте насичена яскравими аудіовізуальними образами. Як результат цього інформацію переважно сприймають з позицій вражень чи емоцій, тому сучасні студенти активніше виконують завдання, які враховують їхні уподобання. Тому при доборі частини завдань варто надавати перевагу завданням з аудіовізуальною інформацією, які за результативність будуть ефективніші, ніж завдання текстового формату. Раніше ми зазначали, що «вирішенню таких завдань, безумовно, сприятиме використання інформаційних технологій та інноваційних педагогічних методів. Практичний досвід доводить, що інноваційні методи уможливають отримання потрібного результату більш швидкими темпами. Використання різноманітних методів

і прийомів активного навчання спонукає студентів до власне навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяє створити атмосферу мотивованого, творчого навчання й одночасно вирішувати цілий комплекс навчальних, виховних, розвивальних завдань. Сучасна система освіти повинна активізувати інноваційний і креативний потенціали студентів. Досягнення цієї мети можливе завдяки вдалому поєднанню традиційних й інноваційних технологій навчання» [2, с. 63], зокрема й STEM та STEAM.

Кондрашов М. М. зауважує, що «ефективне вирішення задач формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців пов'язане з технологізацією навчального процесу, засобом якої є інформаційні технології. Серед цих технологій важливу роль відіграє технологія Stem-навчання. <...> За допомогою технології Stem-навчання студенти мають можливість вирішувати проблеми, розуміючи і використовуючи методологічні підходи, що забезпечують систематичність і логічність знань, володіння способами і засобами, якими можна впливати на якість оволодіння іноземною мовою, закріплення навичок іншомовного спілкування і використання їх у власному професійному зростанні» [3, с. 108].

Використання мультимедійних навчальних програм дозволяє передати студенту ініціативу в діях, спрямованих на формування іншомовних знань, умінь та навичок, що, відповідно, уможлиблює забезпечення ефективної самостійної роботи здобувача освіти. У формуванні іншомовної компетентності самостійна робота – невід'ємна частина процесу навчання. Завдання ж викладача полягає, насамперед, у допомозі студенту з вибором дієвих способів засвоєння навчального матеріалу й спрямуванні їх до кращих інформаційних ресурсів і матеріалів для навчання. Як ефективний засіб організації самостійної діяльності варто застосовувати smart-платформи. У практиці викладання української мови як іноземної в Харківському національному економічному університеті

імені Семена Кузнеця у форматі дистанційного навчання, яке сьогодні пов'язане з безпековими умовами для здобувачів освіти через повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну, успішно використовується сайт Персональних навчальних систем (ПНС), створений в комп'ютерній мережі університету ще в 2009 році.

Сьогодні в освітньому процесі університету активно функціонують понад 1500 ПНС, а загальна середньодобова відвідуваність сягає 18000 користувачів. Метою впровадження персональних навчальних систем (ПНС) в ХНЕУ ім. С. Кузнеця є забезпечення якості освіти шляхом змістового наповнення освітнього середовища, забезпечення однакового доступу учасників навчального процесу до якісних навчальних і методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створення умов для персоналізації навчання, використання інформаційно-комунікаційних технологій. Призначення персональних навчальних систем:

- розвиток інформаційно-освітнього середовища університету, що полягає у створенні умов, які забезпечують якість самостійного навчання студентів через застосування системи електронних курсів, засобів та ресурсів, що сприяють структуруванню, представленню, збереженню та передачі змісту освіти; побудові системи зв'язку між учасниками освітнього процесу;

- оптимізація освітнього процесу з урахуванням використання комплексу електронних курсів, засобів і ресурсів, що дає змогу автоматизувати формування навчально-методичного забезпечення, здійснювати організацію, регулювання та контроль самостійної роботи студентів як складової освітнього процесу;

- організаційно-методична підтримка самостійної роботи студентів, що полягає у розробленні методичних, дидактичних, інструктивних матеріалів, їх структуруванні та викладенні таким чином, що самостійна

робота студентів стає цілеспрямованою, послідовною, керованою та дає їм змогу формувати, закріплювати, поглиблювати й систематизувати здобуті під час аудиторних занять знання та вміння, здійснювати самопідготовку й самоконтроль опанування навчальної дисципліни;

– створення умов для персоналізації та індивідуалізації навчання студентів, що передбачає можливість студентам будувати власну траєкторію навчання з урахуванням індивідуальних особливостей, особистих якостей, освітніх потреб і мотивів, рівня особистих прагнень до результатів навчання [4].

Інтернет-платформа «Персональні навчальні системи ХНЕУ ім. С. Кузнеця» дає різні можливості іноземним студентам, які вивчають українську мову, а саме: складання тематичного списку лексем для вивчення; озвучування слів; обрання зображення для ілюстрації лексичного значення слова; можливість здійснювати різні види контролю роботи з лексикою; виконання різних видів завдань з граматики (вибрати відповіді; розставити слова в правильному порядку; розставити розділові знаки, вписати пропуски тощо); можливість електронного оцінювання виконаного завдання та інші.

Розвиток лексичних і граматичних навичок для тривалого оволодіння лексикою і граматиною української мови студентами-іноземцями з використанням у самостійній роботі SMART технологій видається нам дієвим і перспективним. Інформаційні технології, залучені в процес навчання іноземної мови, розкривають потужні можливості комп'ютера як засобу навчання.

Поєднання традиційних методів навчання з інноваційними дозволяє тренувати різні види мовленнєвої діяльності, усвідомлювати мовні явища, формувати лінгвістичні здібності, моделювати комунікативні ситуації, автоматизувати мовленнєві сценарії, забезпечувати облік провідної

репрезентативної системи, зреалізувати індивідуальні підходи та інтенсивність самостійної роботи студента. Мультимедійні навчальні програми з української мови застосовують різні методичні прийоми й уможливають ознайомлення з навчальними матеріалами, тренування та контроль.

Отже, упевнено можемо стверджувати, що залучення цифрових технологій до процесу навчання української мови як іноземної мови має сприятливий вплив на підвищення мотивації у студентів до самостійного виконання завдань і підвищення мовної компетентності.

Література:

1. Abraham M. Moles, Sociodynamique de la culture. URL: <https://is.gd/o0X6Vn>
2. Arkhypenko L. M. MODERN INFORMATION AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE International scientific conference «Information technologies and management in higher education and sciences» : conference proceedings (November 28, 2022. Fergana, the Republic of Uzbekistan). Part 1. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. 392 pages. P. 62-68 <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-14>
3. Кондрашов М. М., (2019). Технологія STEM-навчання в системі підготовки майбутніх фахівців до іншомовного спілкування. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (185), 107-112. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-185-107-112>
4. Методичне забезпечення розробки персональних навчальних систем: навчально-методичний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. URL: <https://cdn.hneu.edu.ua/ebook/metod-zabez/index.html>